Memorandwm Esboniadol ar gyfer Rheoliadau Addysg (Cyllid Myfyrwyr) (Diwygiadau Amrywiol) (Rhif 2) (Cymru) 2023

Paratowyd y Memorandwm Esboniadol hwn gan yr Is-adran Addysg Uwch ac fe'i gosodir gerbron Senedd Cymru ar y cyd â'r is-ddeddfwriaeth uchod ac yn unol â Rheol Sefydlog 27.1.

Datganiad Gweinidog y Gymraeg ac Addysg

Yn fy marn i, mae'r Memorandwm Esboniadol hwn yn rhoi darlun teg a rhesymol o effaith ddisgwyliedig Rheoliadau Addysg (Cyllid Myfyrwyr) (Diwygiadau Amrywiol) (Rhif 2) (Cymru) 2023. Rwyf wedi fy modloni bod y manteision yn cyfiawnhau'r costau tebygol.

Jeremy Miles AS
Gweinidog y Gymraeg ac Addysg
14 Mehefin 2023

Rhan 1

1 Disgrifiad

1.1 Mae Rheoliadau Addysg (Cyllid Myfyrwyr) (Diwygiadau Amrywiol) (Rhif 2) (Cymru) 2023 (“Rheoliadau 2023”) yn diwygio:

- Rheoliadau Addysg (Ffioedd a Dyfarniadau) (Cymru) 2007;
- Rheoliadau Addysg Uwch (Cyrsiau Cymhwysol, Personau Cymhwysol a Darpariaeth Atodol) (Cymru) 2015;
- Rheoliadau Addysg (Cymorth i Fyfyrwyr) (Cymru) 2017;
- Rheoliadau Addysg (Cymorth i Fyfyrwyr) (Cymru) 2018;
- Rheoliadau Addysg (Benthyciadau at Radd Ddoethurol Ôl-raddedig) (Cymru) 2018
- Rheoliadau Addysg (Cymorth i Fyfyrwyr) (Graddau Meistr Ôl-raddedig) (Cymru) 2019.

1.2 Mae Rheoliadau 2023 yn diwygio rheoliadau cymorth i fyfyrwyr sydd eisoes yn bodoli er mwyn:

- gwneud mân gywiriadau i'r diffiniad o berson y rhoddwyd caniatâd iddo i ddod i mewn neu ganiatâd i aros fel dinesydd perthnasol o Affganistan, sy'n deillio o newidiadau i'r rheolau mewnfudo;
- gwneud mân gywiriadau i'r rhestr o diriogaethau tramor a thiriogaethau tramor Prydeinig penodedig; a
- sicrhau nad yw personau y rhoddir caniatâd penodol iddynt i aros yn y DU ac y dyfernir dinasyddiaeth Brydeinig neu Wyddelig iddynt wedi hynny yn colli cymhwystra i gael cymorth i fyfyrwyr.

2 Materion o ddiddordeb arbennig i'r Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad

2.1 Dim.

3 Y cefndir deddfwriaethol

3.1 Gwneir Rheoliadau 2023 o dan adrannau 1 a 2 o Ddeddf Addysg (Ffioedd a Dyfarndaliadau) 1983; adrannau 22(1)(a), 22(2)(a) a 42(6) o Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998 (“Deddf 1998”); ac adrannau 5(5)(b) a 55(2) o Ddeddf Addysg Uwch (Cymru) 2015.

3.2 Mae adran 22 o Ddeddf 1998 yn rhoi'r pŵer i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau sy'n awdurdodi neu'n ei gwneud yn ofynnol talu cymorth ariannol i fyfyrwyr sy'n astudio cyrsiau addysg uwch neu addysg bellach a ddynodir gan neu o dan y rheoliadau hynny. Mae'r pŵer hwn yn galluogi Gweinidogion Cymru i ragnodi, ymhlith pethau eraill, swm y cymorth ariannol (grant neu fenthyciad) a phwy sy'n gymwys i gael y cymorth hwnnw.

3.3 Roedd adran 44 o Ddeddf Addysg Uwch 2004 ("Deddf 2004") yn darparu ar gyfer trosglwyddo i Gynulliad Cenedlaethol Cymru swyddogaethau'r Ysgrifennydd Gwladol o dan adran 22 o Ddeddf 1998 (ac eithrio i'r graddau y maent yn ymwneud â gwneud unrhyw ddarpariaeth a awdurdodir gan is-adrannau (2)(j), (3)(e) neu (f) neu (5) o adran 22). Roedd adran 44 o Ddeddf 2004 hefyd yn darparu bod swyddogaethau'r Ysgrifennydd Gwladol yn adran 22(2)(a), (c) a (k) o Ddeddf 1998 i fod i gael eu harfer yn gydredol â Chynulliad Cenedlaethol Cymru.

3.4 Trosglwyddwyd swyddogaethau'r Ysgrifennydd Gwladol o dan adran 42(6) o Ddeddf 1998 i Gynulliad Cenedlaethol Cymru, i'r graddau y maent yn arferadwy o ran Cymru, gan Orchymyn Cynulliad Cenedlaethol Cymru (Trosglwyddo Swyddogaethau) 1999 (O.S. 1999/672).

3.5 Trosglwyddwyd swyddogaethau Cynulliad Cenedlaethol Cymru i Weinidogion Cymru yn rhinwedd adran 162 o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 a pharagraff 30 o Atodlen 11 iddi.

3.6 Bob blwyddyn, mae nifer o swyddogaethau Gweinidogion Cymru mewn rheoliadau a wneir o dan adran 22 o Ddeddf 1998 yn cael eu dirprwyo i'r Cwmni Benthyciadau i Fyfyrwyr o dan adran 23 o Ddeddf 1998.

3.7 Bydd yr offeryn hwn yn dilyn y weithdrefn penderfyniad negyddol.

4 Diben y ddeddfwriaeth a'r effaith y bwriedir iddi ei chael

4.1 Mae Gweinidogion Cymru yn gwneud rheoliadau i ddarparu'r sail ar gyfer y system cymorth ariannol i fyfyrwyr sy'n preswylio fel arfer yng Nghymru, a myfyrwyr eraill sy'n astudio yng Nghymru, sy'n dilyn cyrsiau addysg uwch dynodedig yn y DU.

4.2 Mae Rheoliadau 2023 yn diwygio rheoliadau cymorth i fyfyrwyr sydd eisoes yn bodoli fel a amlinellir ym mharagraffau 4.3 – 4.7.

Tiriogaethau Tramor Prydeinig a Thiriogaethau Tramor

4.3 Bydd y rheoliadau cymorth i fyfyrwyr a'r rheoliadau cysylltiedig yn cael eu diwygio i sicrhau eu bod yn gyson â Deddf Cenedligrwydd Prydeinig 1981 fel a ganlyn:

- yn lle 'St Helena a Thiriogaethau Dibynnol (Ynys Ascension a Tristan da Cunha)' ac amrywiadau eraill ar yr enw rhodder y teitl cywir 'St Helena, Ascension a Tristan da Cunha'; ac
- yn lle 'Ynysoedd Prydeinig y Wyryf' rhodder y teitl cywir 'Ynysoedd y Wyryf'.

Personau y rhoddwyd caniatâd iddynt i ddod i mewn neu ganiatâd i aros fel dinasyddion perthnasol o Affganistan

4.4 Bydd Rheoliadau 2023 yn diwygio'r diffiniad presennol o ddinesydd perthnasol o Affganistan i ychwanegu cyfeiriad at baragraff ARAP 16.1 o Atodiad Polisi Adleoli a Chymorth i Affganiaid i'r rheolau mewnfudo.

4.5 Bydd Rheoliadau 2023 hefyd yn diwygio'r diffiniad o ddinesydd perthnasol o Affganistan i ychwanegu darpariaeth i gyfeirio at ganiatâd amhenodol i ddod i mewn i'r Deyrnas Unedig o dan baragraff ARAP 6.1 o Atodiad Polisi Adleoli a Chymorth i Affganiaid i'r rheolau mewnfudo neu ganiatâd amhenodol i aros yn y Deyrnas Unedig o dan baragraff ARAP 6.2 o'r Atodiad hwnnw.

4.6 Nid yw'r diwygiadau a nodir ym mharagraffau 4.4 i 4.5 uchod yn newid polisi ond maent yn adlewyrchu'r newidiadau yn y rheolau mewnfudo fel bod y polisi presennol yn cael effaith.

Datgymhwyso terfynu cymhwystra yn gynnar

4.7 Mae'r rheoliadau cymorth i fyfyrwyr yn darparu bod person sydd â chaniatâd i fod yn y DU o ganlyniad i fod angen diogelwch dyngarol i fod yn gymwys am gymorth i fyfyrwyr. Bydd Rheoliadau 2023 yn diwygio darpariaethau sydd eisoes yn bodoli i sicrhau nad yw'r personau hyn yn colli eu cymhwystra i gael cymorth i fyfyrwyr pan fyddant yn dilyn hynny wedi cael dinasyddiaeth Brydeinig neu Wyddelig. Mae personau a ddiogelir yn cynnwys ffoaduriaid, gwladolion Wcreinaidd a ddiogelir, personau sydd â chaniatâd i aros fel personau diwladwriaeth, personau sydd â diogelwch dyngarol, personau sydd â chaniatâd i aros o dan adran 67, pobl sydd â chaniatâd Calais i aros, a phersonau sydd â chaniatâd i ddod i mewn neu ganiatâd i aros fel dinasyddion perthnasol o Affganistan.

5 Ymgynghori

5.1 Ni chynhaliwyd ymgynghoriad gan nad yw'r diwygiadau wedi deillio o newid mewn polisi ond o newid mewn terminoleg neu yn y rheolau mewnfudo ac i gywiro'r rheoliadau cymorth i fyfyrwyr i ddileu bwlch yn y ddarpariaeth fel sydd wedi'i chynnwys mewn deddfwriaeth.

RHAN 2 – ASESIAD EFFAITH RHEOLEIDDIOL

Cynhaliwyd Asesiad Effaith Rheoleiddiol ar gyfer Rheoliadau 2023. Yr unig fater sy'n sylweddol yw'r diwygiad i sicrhau na therfynir cymhwystra am gymorth i fyfyrwyr ar gyfer y personau hynny y rhoddir caniatâd iddynt i aros yn y DU ac y dyfernir dinasyddiaeth Brydeinig neu Wyddelig iddynt yn dilyn hynny.

6. Opsiynau

Opsiwn 1: Busnes fel arfer

6.1 Os na wneir Rheoliadau 2023, yna ni fydd personau y rhoddir caniatâd iddynt i aros yn y DU ac y dyfernir iddynt yn dilyn hynny ddinasyddiaeth Brydeinig neu Wyddelig yn gymwys i gael cymorth i fyfyrwyr mwyach. Mae hyn yn groes i bolisi.

Opsiwn 2: Gwneud y Rheoliadau

6.2 Mae gwneud Rheoliadau 2023 yn sicrhau bod y canlyniadau a amlinellir uchod yn cael eu hosgoi. Hwn yw'r opsiwn a ffefrir.

7. Costau a manteision

Opsiwn 1: Busnes fel arfer

7.1 Byddai gadael y rheoliadau cymorth i fyfyrwyr sydd eisoes yn bodoli yn eu lle yn golygu nad eir i unrhyw gostau ychwanegol drwy'r system cymorth i fyfyrwyr.

Opsiwn 2: Gwneud Rheoliadau 2023

7.2 Mae gwneud Rheoliadau 2023 yn sicrhau y bydd personau y dyfernir iddynt ddinasyddiaeth Brydeinig neu Wyddelig yn dilyn cael caniatâd i aros yn y DU yn parhau i fod yn gymwys i gael cymorth i fyfyrwyr, yn unol â pholisi.

7.3 Nid oes data ar gael ar nifer y personau y gall dinasyddiaeth Brydeinig neu Wyddelig gael ei dyfarnu iddynt yn dilyn cael caniatâd i aros yn y DU, ond credir mai niferoedd bach iawn fyddai’r rhain a bydd y costau'n cael eu talu o fewn y cyllidebau presennol. Mae'n wir y byddai'r myfyrwyr hyn wedi bod yn derbyn cymorth ariannol cyn y newid yn eu statws dinasyddiaeth.

8. Asesiad o'r gystadleuaeth

8.1 Nid yw gwneud Rheoliadau 2023 yn cael unrhyw effaith ar gystadleurwydd busnesau, elusennau na'r sector gwirfoddol.

9. Asesu ar ôl gweithredu

9.1 Mae’r rheoliadau sy'n llywodraethu'r system cymorth i fyfyrwyr yn cael eu hadolygu'n flynyddol ac yn destun adolygiad manwl, parhaus gan swyddogion polisi a phartneriaid cyflenwi o ran gweithredu’r rheoliadau’n ymarferol.